

Kernpunten

- In deze Facts & Figures gaan we na of het concertbezoek is toe- of afgenomen over de periode 2004 tot 2020. We delen alle 14 bevraagde genres voor concerten in twee groepen: concerten met klassieke muziek, en concerten met hedendaagse muziek.
- We maken hiervoor gebruik van vier edities van de Participatiesurvey (2004, 2009, 2014, 2020).
- Deze data worden onderworpen aan bi- en multivariate analyses. In de multivariate modellen controleren we of er effectief sprake is van periode-effecten, of dat deze effecten het gevolg zijn een veranderende samenstelling van de bevolking.
- Voor concerten met klassieke muziek is er geen significante stijging of daling van participatiegraad over de tijd. Het percentage van frequente bezoekers aan deze concerten is in 2020 wel significant hoger dan in 2014.
- Voor de concerten met hedendaagse muziek is er duidelijk een stijging door de tijd, waarbij de meting van 2020 een significant hoger percentage geeft dan in alle drie de voorgaande edities. Terwijl het percentage occasionele bezoekers constant blijft, stijgt het percentage frequente bezoekers 7,4% in 2014 tot 19,1% in 2020.
- In de multivariate analyse nuanceren we de periode-effecten uit de bivariate analyse.
 - o Voor concerten met klassieke muziek zijn er geen periode-effecten, maar is er wel een sterke positieve impact van een hoger opleidingsniveau, dagonderwijs volgen, een oudere leeftijd hebben en cultuursocialisatie in het gezin.
 - o Voor de concerten met hedendaagse muziek zijn er duidelijke stijgende periode-effecten, en een positieve impact van een hoger opleidingsniveau. De leeftijdsgroepen 15 tot 25, 40 tot 54 en 55 tot 64 gaan vaker naar concerten dan de 26 tot 39-jarigen. Ook cultuursocialisatie in het gezin zorgt voor een hogere participatiegraad.
- Er zijn ook zeer duidelijke en duurzame opleidingskloven in het concertbezoek. Wanneer we alle concerten samennemen, zien we een groeiende kloof tussen hoogopgeleiden en secundair geschoolden vanaf 2009, en een duurzame kloof tussen laagopgeleiden en secundair geschoolden over de gehele periode van 2004 tot 2020.
 - o Voor concerten met klassieke muziek is de kloof tussen de twee laagst opgeleide groepen niet meer statistisch significant vanaf 2014, maar groeit de kloof tussen hoogopgeleiden en secundair opgeleiden zeer sterk.
 - o Voor de concerten met hedendaagse muziek merken we ook een stijgende kloof op tussen de hoogopgeleiden en de secundair geschoolden. De kloof tussen de laagopgeleiden en de secundair geschoolden is in alle meetmomenten ook duidelijk aanwezig en blijft ongeveer constant over de tijd.

Inleiding

In deze Facts & Figures bespreken we de trends in participatie aan concerten over de vier edities van de Participatiesurvey heen. De concerten worden sinds 2004 bevraagd op basis van het genre van de muziek. Eerst wordt gevraagd of de respondent al dan niet in de voorbije zes maanden een concert bijwoonde. Vervolgens worden de genres voorgelegd en wordt gevraagd of de respondent een concert van dit genre bijwoonde in de laatste zes maanden. Indien dit het geval is werd gevraagd hoeveel concerten van dit genre bezocht werden in deze tijdsperiode.

In deze Facts & Figures brengen we alle bevraagde genres onder in twee hoofdcategorieën: klassiek en niet-klassiek (zie tabel 1). In het bespreken van de concertparticipatie behandelen we deze twee hoofdcategorieën steeds apart, waarbij we steeds eerst de participatie aan klassieke concerten bespreken, en daarna de andere categorie.

De concerten die wij samennemen als **concerten met klassieke muziek** zijn concerten met barokmuziek of klassieke muziek, operettes, opera en orgel- of beiaardconcerten. De concerten die we samennemen in de categorie van **hedendaagse muziek** zijn breder, en omvatten alle andere bevraagde muziekgenres. Het betreft hier: soul of funk; rock- of popmuziek; house, techno, DJ-set; wereldmuziek; folk of country; populaire Vlaamse muziek, schlagers of levenslied; jazz of blues; R&B, hip hop of rap; kleinkunst of chansons; en fanfare, harmonie, brassband of parademuziek. Deze opdeling is ook te zien in tabel 1.

Tabel 1: Opdelingen van hoofdcategorieën concerten op basis van muziekgenres

Hoofdcategorie	Subcategorie
Klassieke muziek	Barok- of klassieke muziek
	Operette
	Opera
	Orgel of beiaard concert
Hedendaagse muziek	Concert met soul of funk
	Concert met rock- of popmuziek
	Concert met house, techno, DJ-set
	Concert met wereldmuziek
	Concert met folk of country
	Concert met populaire Vlaamse muziek, schlagers of levenslied
	Concert met jazz of blues
	Concert met R&B, hip hop of rap
	Concert met kleinkunst of chansons
	Concert met fanfare, harmonie, brassband of parademuziek
	Ander concert (omschrijf)

De vragen die aan respondenten worden voorgelegd peilen naar het bijwonen van specifieke genres van concerten en naar het aantal keer – indien bijgewoond – men dergelijk specifiek concert bijgewoond heeft in de referentieperiode. Ook bieden we respondenten de mogelijkheid andere soorten van concerten aan te geven. Op basis van de frequentievraag (hoeveel concerten) maken we

uit of een bezoeker occasioneel concerten bezoek (één concert in de laatste zes maanden), of frequent concerten bezoekt (twee of meer concerten bezocht in de laatste zes maanden).

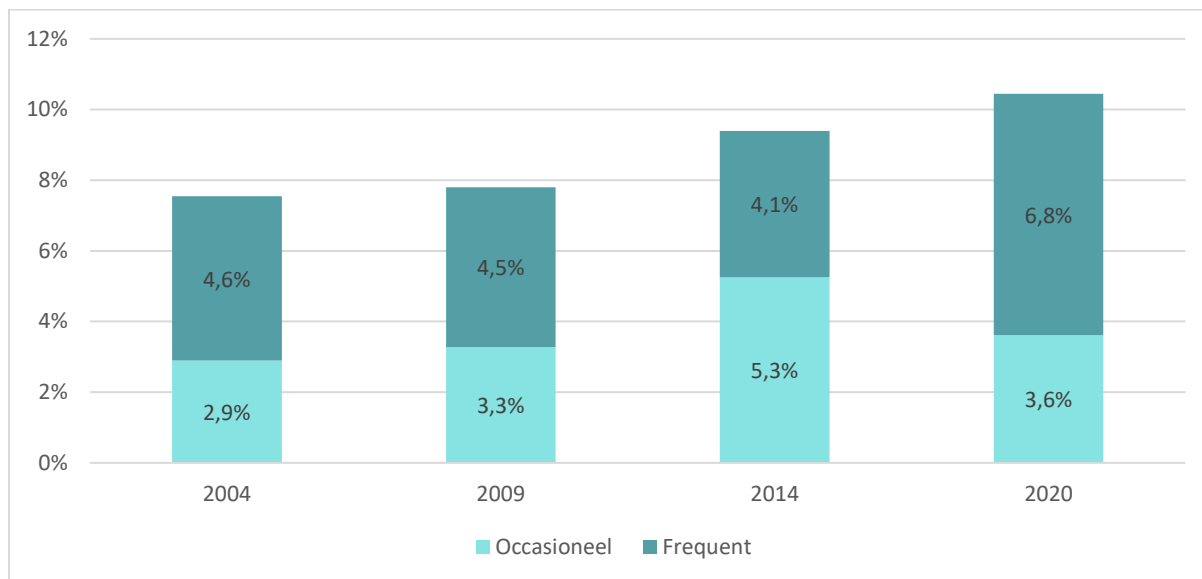
In vergelijking met de Participatiesurvey 2009 werden al in 2014 enkele concertgenres samengevoegd. Zo worden barok- en klassieke muziek nu samen voorgelegd, net als pop en rock. Bij opera wordt geen onderscheid meer gemaakt naar locatie (in 2009 werd er nog een onderscheid gemaakt tussen een opera in een operagebouw en een opera in een grote concertzaal met geluidsversterking). Heavy metal en hardrock zijn tenslotte uit de lijst verwijderd. De samenvoegingen en verwijdering van deze genres, gebeurde omdat in 2009 de genres te weinig aangeduid werden door de respondenten en/of de respondenten het te moeilijk vonden een onderscheid te maken. De wijzigingen hebben geen impact op de inhoud van de hoofdcategorieën.

We gebruiken in alle analyses respondenten die bevroegd werden in februari en maart, aangezien we enkel in deze twee maanden data verzamelden in 2020. Uit de voorgaande edities werden ook enkel de respondenten geselecteerd die bevroegd werden in de maanden februari en maart. Op deze manier sluiten we seizoensgebonden verschillen in participatie uit. De percentages in deze bijdrage verschillen dus van de cijfers van vorige publicaties over de drie eerste edities van de participatiesurvey, aangezien het in deze publicatie enkel gaat over de respondenten die in februari en maart bevroegd werden.

Algemene vergelijking

Concerten klassieke muziek

De resultaten in 2020 geven de hoogste participatiegraad weer van alle edities voor concerten met klassieke muziek. De occasionele en frequente bezoekers van concerten met klassieke muziek maken samen 10,4% uit. Van deze bezoekers geeft 6,8% aan frequent concerten met klassieke muziek te bezoeken (twee keer of meer in de laatste zes maanden), terwijl 3,6% slechts één concert met klassieke muziek bezocht in de laatste zes maanden. Deze hoge percentage zijn op één uitzondering na echter niet statistisch significant hoger dan de metingen van de vorige edities. Het percentage frequente bezoekers in 2020 is wel significant hoger dan in 2014. Hier is er dus sprake van een stijging. Voor zowel de totale, occasionele en frequente participatiegraad is er geen andere statistisch significante trend meetbaar. In figuur 1 en tabel 1 tonen we de percentages voor de participatie aan concerten met klassieke muziek over de vier edities. In deze figuur valt ook op dat de groep van frequente participanten in 2020 betrekkelijk groter is dan de groep die slechts éénmalig naar een klassiek concert ging.

Figuur 1: Concerten klassieke muziek 6 maanden ($n_{2004}= 516$; $n_{2009}= 886$; $n_{2014}= 990$; $n_{2020}= 498$)

In tabel 2 wordt de participatie aan specifieke genres van klassieke concerten weergegeven. In deze tabel valt op dat de concerten met barok- of klassieke muziek duidelijk de meest bijgewoonde concerten zijn binnen de categorie van klassieke genres (9,4%). We zien ook een statistisch significant hoger percentage van frequente participanten aan concerten met barok- of klassieke muziek in 2020 dan in 2014, en is de groep die niet naar deze concerten gaat in 2020 statistisch significant kleiner dan in 2004. Dit wil ook zeggen dat de participatiegraad voor deze concerten in 2004 significant lager lag dan in 2020. Alle andere vergelijkingen voor concerten met klassieke muziek met de situatie in 2020 zijn niet statistisch significant verschillend.

Tabel 2: Participatiegraad klassieke concerten, Particiatiesurvey 2004, 2009, 2014, 2020

	Editie survey			
	2004	2009	2014	2020
Alle concerten met klassieke muziek				
Bezoek, waarvan	7,5 (2,3) ¹	7,8 (1,8)	9,4 (1,8)	10,4 (2,7)
Occasioneel bezoek (één concert)	2,9	3,3	5,3	3,6
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	4,6	4,5	4,1 *	6,8
Barok- of klassieke muziek				
Bezoek, waarvan	5,4 * ² (2,0)	6,9 (1,7)	7,0 (1,6)	9,4 (2,6)
Occasioneel bezoek (één concert)	2,1	3,2	4,1	4,0
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	3,3	3,7	2,9 *	5,4
Opera				
Bezoek, waarvan	1,9 (1,2)	1,7 (0,9)	2,2 (0,9)	2,4 (1,3)
Occasioneel bezoek (één concert)	0,8	0,8	1,7	1,4
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	1,2	0,9	0,5	1,0
Operette				
Bezoek, waarvan	1,6 (1,1)	1,8 (0,9)	1,5 (0,8)	0,6 (0,7)
Occasioneel bezoek (één concert)	1,0	1,2	1,2	0,4
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,6	0,6	0,3	0,2
Orgel of beiaard concert				
Bezoek, waarvan	1,4 (1,0)	0,6 (0,5)	0,9 (0,6)	1,6 (1,1)
Occasioneel bezoek (één concert)	1,0	0,5	0,4	1,0
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,4	0,1	0,5	0,6
n	516	886	990	498

Noten:

¹ Cijfers tussen haakjes geven het betrouwbaarheidsinterval weer: met een waarschijnlijkheid van 95% zal het ware percentage in de populatie zich bevinden in het interval tussen 5,2 (=7,5-2,3) en 9,8 (=7,5+2,3)

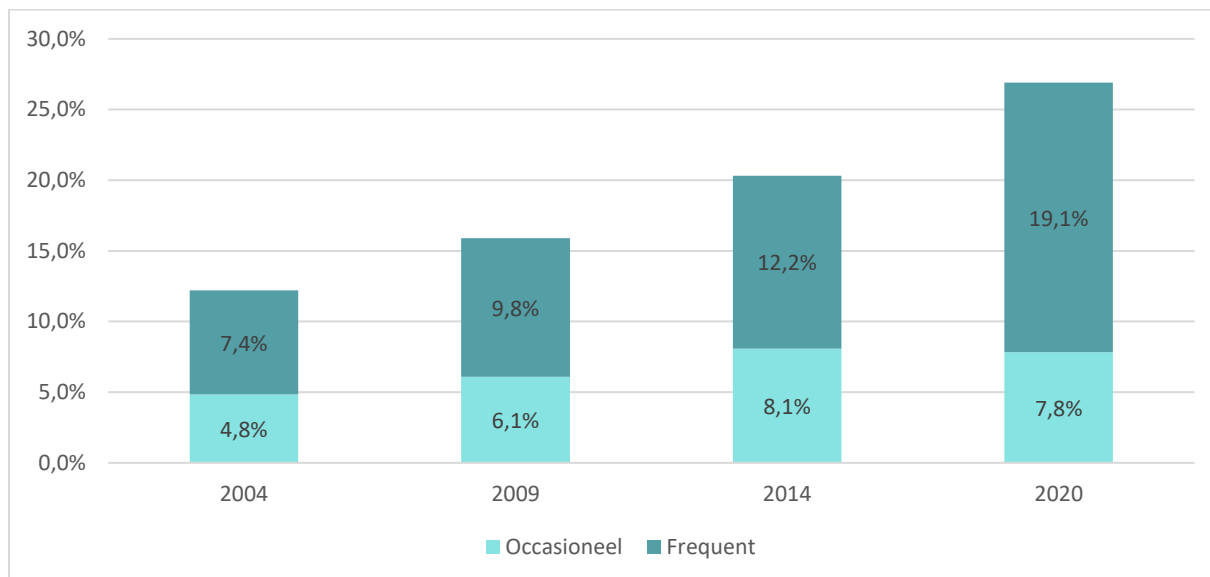
² Significantie wordt aangeduid met *. * $p \leq 0,05$

Concerten hedendaagse muziek

In tegenstelling tot de concerten met klassieke muziek, vinden we bij de concerten met hedendaagse muziek een duidelijke stijging in de participatiegraad. Dit is te zien in figuur 2 en tabel 3, waarbij de stijgende lijn duidelijk is in de figuur, en de tabel aangeeft welke percentages significant van elkaar verschillen. Het totale percentage van participanten in 2020 is statistisch significant hoger dan in al de drie voorgaande edities. De participatiegraad stijgt van 12,2% in 2004 naar 26,9% in 2020.

Het percentage van occasionele concertbezoekers blijft stabiel over de tijd, en vertoont geen statistisch significante verschillen met de situatie in 2020, terwijl een grotere groep frequent deze concerten bezoekt. Het percentage van frequente bezoekers stijgt van 7,4% in 2004 tot 19,1% in 2020. Dit laatste percentage is dan ook statistisch significant hoger dan het percentage in de drie voorgaande meetmomenten.

Figuur 2: Hedendaagse muziek concerten 6 maanden ($n_{2004}= 516$; $n_{2009}= 886$; $n_{2014}= 990$; $n_{2020}= 498$)

In tabel 3 tonen we ook de participatiegraad voor de specifieke muziekgenres die onder de hoofdcategory hedendaagse muziek vallen over de vier edities heen. In de tabel worden de genres getoond waarvoor het mogelijk is de participatiegraad te vergelijken. In deze tabel zien we een gefragmenteerde versie van de figuur hierboven, met een gelijkaardige conclusie: deze concerten worden meer en meer bezocht over de tijd.

De participatiegraad voor alle soorten concerten met hedendaagse muziek samen is met 26,9% in 2020 significant hoger dan de drie voorgaande edities van de Participatiesurvey. Dit is te wijten aan een opvallende, lineaire stijging van het percentage frequente bezoekers (van 7,4% in 2004 naar 19,1% in 2020). De waargenomen stijging in het occasionele bezoek in 2020 ten opzichte van 2004 en 2009 is niet statistisch significant.

De participatiegraad ligt in 2020 hoger dan in de drie voorgaande edities voor zowel rock- of popmuziek, populaire Vlaamse muziek, 10 om te zien, schlagers of levenslied, folk of country, kleinkunst of chansons en fanfare, harmonie, brassband of parademuziek.

Voor wereldmuziek is de participatiegraad in 2020 hoger dan in 2004 (3,2% ten opzichte van 0,6%). Dit is ook het geval voor jazz, blues, soul en funk (5,0% ten opzichte van 1,4%). Folk of country worden dan weer meer bezocht in 2020 in vergelijking met 2009 (7,0% ten opzichte van 0,8%). Het percentage dat frequent concerten met R&B, hiphop of rap bezoekt, is in 2020 ook significant hoger dan in 2009.

Er is geen enkel genre waarbij de participatiegraad in 2020 lager ligt dan in een voorgaande editie van de Participatiesurvey. De participatie stijgt dus duidelijk over de tijd.

Tabel 3: Participatiegraad concerten met hedendaagse muziek, Participatiesurvey 2004, 2009, 2014, 2020

	Editie survey			
	2004	2009	2014	2020
Alle concerten met hedendaagse muziek				
Bezoek, waarvan	12,2 * ² (2,8) ¹	15,9 * (2,4)	20,3 * (2,5)	26,9 (3,9)
Occasioneel bezoek (één concert)	4,8	6,1	8,1	7,8
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	7,4 *	9,8 *	12,2 *	19,1
Rock- of popmuziek (hardrock)				
Bezoek, waarvan	6,4 * (2,1)	9,7 * (1,9)	11,9 * (2,0)	16,1 (3,2)
Occasioneel bezoek (één concert)	4,1 *	5,3	6,8	7,4
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	2,3 *	4,4 *	5,2 *	8,7
House, techno, DJ-set				
Bezoek, waarvan	1,2 (0,9)	1,4 (0,8)	2,3 (0,9)	2,0 (1,2)
Occasioneel bezoek (één concert)	1,0	0,6	1,5	0,8
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,2	0,8	0,8	1,2
Wereldmuziek				
Bezoek, waarvan	0,6 * (0,7)	2,8 (1,1)	2,9 (1,0)	3,2 (1,5)
Occasioneel bezoek (één concert)	0,2 *	2,0	1,7	2,4
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,4	0,8	1,2	0,8
Folk of country				
Bezoek, waarvan	2,4 (1,3)	0,8 * (0,6)	1,9 (0,9)	7,0 (2,2)
Occasioneel bezoek (één concert)	1,6	0,7	1,7	1,6
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,8	0,1	0,2	0,6
Populaire Vlaamse muziek, 10 om te zien, schlagers of levenslied				
Bezoek, waarvan	3,3 * (1,5)	1,9 * (0,9)	2,0 * (0,9)	7,0 (2,2)
Occasioneel bezoek (één concert)	2,5	1,5 *	1,3 *	3,6
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,8 *	0,5 *	0,7 *	3,4
Jazz, blues, soul, funk				
Bezoek, waarvan	1,4 * (1,0)	3,0 (1,1)	4,7 (1,3)	5,0 (1,9)
Occasioneel bezoek (één concert)	0,6 *	1,5 *	2,5	3,2
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,8	1,6	2,2	1,8
R&B, hiphop of rap				
Bezoek, waarvan	/	0,7 (0,5)	1,3 (0,7)	1,8 (1,2)
Occasioneel bezoek (één concert)	/	0,7	1,0	1,2
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	/	0,0 *	0,3	0,6
Kleinkunst of chansons				
Bezoek, waarvan	2,5 * (1,3)	2,8 * (1,1)	3,5 * (1,1)	6,6 (2,2)
Occasioneel bezoek (één concert)	1,9 *	2,1 *	3,0	4,8
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	0,6	0,7	0,5 *	1,8

Fanfare, harmonie, brassband of parademuziek				
Bezoek, waarvan	2,1 *	2,4 *	2,7 *	6,2
	(1,2)	(1,0)	(1,0)	(2,1)
Occasioneel bezoek (één concert)	1,2 *	1,6 *	1,4 *	4,4
Frequent bezoek (twee of meer concerten)	1,0	0,8	1,3	1,8
n	516	886	990	498

Noten:

¹ Cijfers tussen haakjes geven het betrouwbaarheidsinterval weer: met een waarschijnlijkheid van 95% zal het ware percentage in de populatie zich bevinden in het interval tussen 9,4 (=12,2-2,8) en 15 (=12,2+2,8)

² Significantie wordt aangeduid met *. * $p \leq 0,05$;

Resultaten multivariate analyses

In een volgende stap gaan we na of de periode-effecten bij de concerten met hedendaagse muziek, en het gebrek aan periode-effecten bij klassieke concerten, ook gevalideerd worden in een multivariaat model. Met deze multivariate methode kunnen we verschillen in participatiegraad tussen edities van de Participatiesurvey controleren voor andere relevante voorspellers dan editie, om zo te controleren of mensen effectief meer of minder concerten bezochten in 2020, of dat dit het gevolg is van een veranderende samenstelling in de steekproef. We behandelen de twee hoofdcategorieën hier ook apart.

We zullen gebruikmaken van twee verschillende afhankelijke variabelen: ten minste een concert met klassieke muziek bezoeken in de laatste zes maanden, en ten minste een concert met hedendaagse muziek bezoeken in de laatste zes maanden. Beide afhankelijke variabelen zijn dummy's die al dan niet bezoeken van een concert meten (0=geen concert bezocht; 1=minstens één concert bezocht).

Het concertbezoek zal getoetst worden aan de hand van vijf onafhankelijke variabelen. . **Editie** vat het jaar waarop de Participatiesurvey plaatsvond. We beschikken over vier meetmomenten namelijk 2004, 2009, 2014 en 2020 (referentie). Voor **geslacht** onderscheiden we *man* en *vrouw* (referentie). We voegen leeftijd toe aan de analyse in zes categorieën van 14 tot 25 jaar, 26-39 jaar (referentie), 40-54 jaar, 55-64 jaar, 65-74 jaar en 75-85 jaar. Het **opleidingsniveau** van individuen is verbonden met sociale status, en voorspelt in voorgaand onderzoek consequent cultuurparticipatie. Hoogopgeleide individuen participeren meer aan culturele activiteiten met hoge status, en participeren breder aan cultuur dan laagopgeleiden. We vergelijken het concertbezoek van respondenten die hoogstens een *diploma secundair onderwijs* (referentie) haalden met iedereen die *nu dagonderwijs volgt*, anderzijds iedereen die *ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs* heeft en tot slot de *hoogopgeleiden*. Er wordt ook een variabele toegevoegd voor de **cultuurparticipatie van de ouders** in de periode dat de respondent tussen de 12 en 14 jaar oud was die het verschil maakt tussen *wel kunstenparticipatie* en *geen kunstenparticipatie* (referentie) van de ouders. Dit wordt gemeten aan de hand van vier items. Het participeren aan cultuur wordt als belichaamd cultureel kapitaal doorgegeven over generaties, via primaire socialisatie. Dit komt tot stand door tijdens de jeugd samen met de ouders aan cultuur te

doen, en een voorbeeld te hebben van ouders die aan cultuur doen. Ook deze relatie wordt in internationaal sociologisch onderzoek herhaald vastgesteld.

De modellen worden als volgt opgebouwd: In model 1 vormt het basismodel waarin enkel editie wordt opgenomen. In model 2 voegen we vervolgens geslacht, leeftijd en opleidingsniveau toe om te controleren voor de bevolkingssamenstelling. In het derde en laatste model voegen we ten slotte de kunstenparticipatie van de ouders toe aan het voorgaande model. In de tabellen 2 tot en met 4 rapporteren we de odds ratio en de Nagelkerke R^2 voor de drie modellen per afhankelijke variabele. Naarmate de Nagelkerke R^2 stijgt, wijst dit op een betere predictie van het al dan niet bezoeken van een concert.

Concerten klassieke muziek

In de multivariate analyse naar de participatie aan klassieke concerten nemen we het al dan niet bezoeken van een concert binnen de laatste zes maanden voor het bevragen als afhankelijke variabele. De odds ratio's worden gerapporteerd in tabel 3.

In lijn met de hoger gerapporteerde analyses (figuur 1 en tabel 2) vinden we ook in deze multivariate analyses (tabel 4) dat de participatiegraad aan klassieke concerten niet gewijzigd is over de tijd (odds ratio's verschillen niet significant van 1, zie inleiding voor meer methodologische duiding). In de multivariate analyses zien we wel zeer sterke effecten voor leeftijd en opleidingsniveau. Er werden geen effecten van geslacht gevonden.

De oudere leeftijdscategorieën hebben duidelijk veel hogere odds om klassieke concerten bij te wonen dan de referentiegroep, de 26- tot 39-jarigen. Dit is het geval voor alle leeftijdsgroepen ouder dan 55 jaar, waarbij de 65- tot 74-jarigen en de 75- tot 84-jarigen een zeer hoge odds ratio hebben in het derde model (OR respectievelijk 3,92 en 4,00). Opvallend is ook het zeer lage odds ratio bij de jongste groep van 15- tot 25-jarigen (OR=0,19). De groep van 26- tot 40-jarigen heeft dus een ongeveer vijf keer hogere odds om een concert met klassieke muziek te bezoeken dan de jongste groep. Er is geen verschil in odds tussen de referentiecategorie en de 40- tot 54-jarigen.

Bij het opleidingsniveau zien we een duidelijke relatie tussen een hoger opleidingsniveau en het bezoeken van klassieke concerten. In dit effect geeft een hoger opleidingsniveau een hogere odds (OR=3,20) om klassieke concerten te bezoeken. Ook studenten hebben een veel hogere odds (OR=6,46) dan secundair geschoolden om deze concerten te bezoeken. Hier is dus duidelijk sprake van een zeer grote opleidings- en leeftijds kloof.

In het model 2 is er ook een hogere odds (OR=1,65) om deze concerten te bezoeken wanneer de ouders aan cultuurparticipatie deden toen de respondent 12 tot 14 jaar oud was, in vergelijking met ouders die niet aan cultuur participeerden.

Tabel 4: Logistische regressieanalyse naar het bezoeken van concerten met klassieke muziek tijdens de afgelopen 6 maanden in drie modellen. Gerapporteerde waarden zijn odds ratio's (n= 2.753)

	Model 1		Model 2		Model 3	
	OR	Sig.	OR	Sig.	OR	Sig.
Constante	,120	***	,048	***	,035	***
Editie survey (ref.: 2020)						
2004	,760	n.s.	1,127	n.s.	1,137	n.s.
2009	,730	n.s.	1,021	n.s.	1,044	n.s.
2014	,850	n.s.	,994	n.s.	1,039	n.s.
Geslacht (ref.: vrouw)						
Man			,912	n.s.	,908	n.s.
Opleiding (ref.: diploma hoger secundair)						
Volgt nog onderwijs			5,919	***	6,459	***
Ten hoogste lager secundair			,396	***	,431	***
Hoger onderwijs			3,299	***	3,201	***
Leeftijd (ref.: 26-39 jaar)						
54-25 jaar			,220	**	,193	**
40-54 jaar			1,221	n.s.	1,282	n.s.
55-64 jaar			2,338	***	2,483	***
65-74 jaar			3,760	***	3,918	***
75-85 jaar			3,781	***	3,989	***
Cultuurparticipatie ouders (ref.: geen participatie)						
Wel participatie					1,654	***
Nagelkerke R²	,002		,134		,143	

Noot: significantie wordt aangeduid met *. *** $p \leq 0,001$; ** $p \leq 0,01$; * $p \leq 0,05$; n.s. = niet significant

Concerten hedendaagse muziek

In de multivariate analyse naar de participatie aan concerten met hedendaagse muziek nemen we het al dan niet bezoeken van een concert binnen de laatste zes maanden voor het bevragen als afhankelijke variabele. De odds ratio's worden gerapporteerd in tabel 4.

In deze analyse van het al dan niet bezoeken van een concert met hedendaagse muziek zien we in de drie modellen in tabel 5 een significant periode-effect. In model 2 wordt het duidelijk dat de verschillen in periode standhouden wanneer we controleren voor bevolkingssamenstelling. De bevinding in het eerste deel van deze Facts & Figures, de stijging van de participatiegraad over de tijd, wordt hier dus bevestigd als een periode-effect. Bovendien is de odds ratio lager naarmate we vergelijken met een vorige editie van de Participatiesurvey (OR: 2004=0,43; 2009=0,57; 2014=0,67). Het bezoeken van deze concerten zit dus duidelijk in de lift over de voorbij 20 jaar.

Naast de periode-effecten worden er ook significante effecten voor opleidingsniveau, leeftijd en cultuurparticipatie van de ouders gevonden. In vergelijking met secundair geschoolde respondenten hebben respondenten die hun secundair niet hebben voltooid een lagere odds om deze concerten te

bezoeken (OR=0,49), en hebben hoogopgeleiden een hogere odds om deze concerten te bezoeken (OR=1,82). Naarmate het opleidingsniveau toeneemt, meten we dus een hoger aandeel van bezoekers. Er is geen significant verschil in odds tussen secundair geschoolden en studenten. Voor leeftijd vinden we een lagere odds voor het bezoeken van deze concerten bij 65- tot 74-jarigen (OR=0,57) en 75- tot 85-jarigen (OR=0,43) dan bij 26- tot 39-jarigen. Tot slot geeft de cultuurparticipatie van de ouders ook net minder dan anderhalf keer hogere odds om deze concerten te bezoeken, in vergelijking met ouders die niet aan cultuurparticipatie deden (OR=1,39).

Tabel 5: Logistische regressieanalyse naar het bezoeken van concerten met hedendaagse muziek tijdens de afgelopen 6 maanden in drie modellen. Gerapporteerde waarden zijn odds ratio's (n= 2.753)

	Model 1		Model 2		Model 3	
	OR	Sig.	OR	Sig.	OR	Sig.
Constante	,367	***	,453	***	,383	***
Editie survey (ref.: 2020)						
2004	,365	***	,435	***	,431	***
2009	,512	***	,568	***	,568	***
2014	,694	**	,664	**	,672	**
Geslacht (ref.: vrouw)						
Man			,949	n.s.	,940	n.s.
Opleiding (ref.: diploma hoger secundair)						
Volgt nog onderwijs			,926	n.s.	,913	n.s.
Ten hoogste lager secundair			,464	***	,485	***
Hoger onderwijs			1,870	***	1,818	***
Leeftijd (ref.: 26-39 jaar)						
15-25 jaar			,910	n.s.	,892	n.s.
40-54 jaar			,853	n.s.	,877	n.s.
55-64 jaar			,707	*	,725	n.s.
65-74 jaar			,567	**	,572	**
75-85 jaar			,426	**	,432	**
Cultuurparticipatie ouders (ref.: geen participatie)						
Wel participatie					1,389	**
Nagelkerke R²	,024		,111		,116	

Noot: significantie wordt aangeduid met *. *** $p \leq 0,001$; ** $p \leq 0,01$; * $p \leq 0,05$; n.s. = niet significant

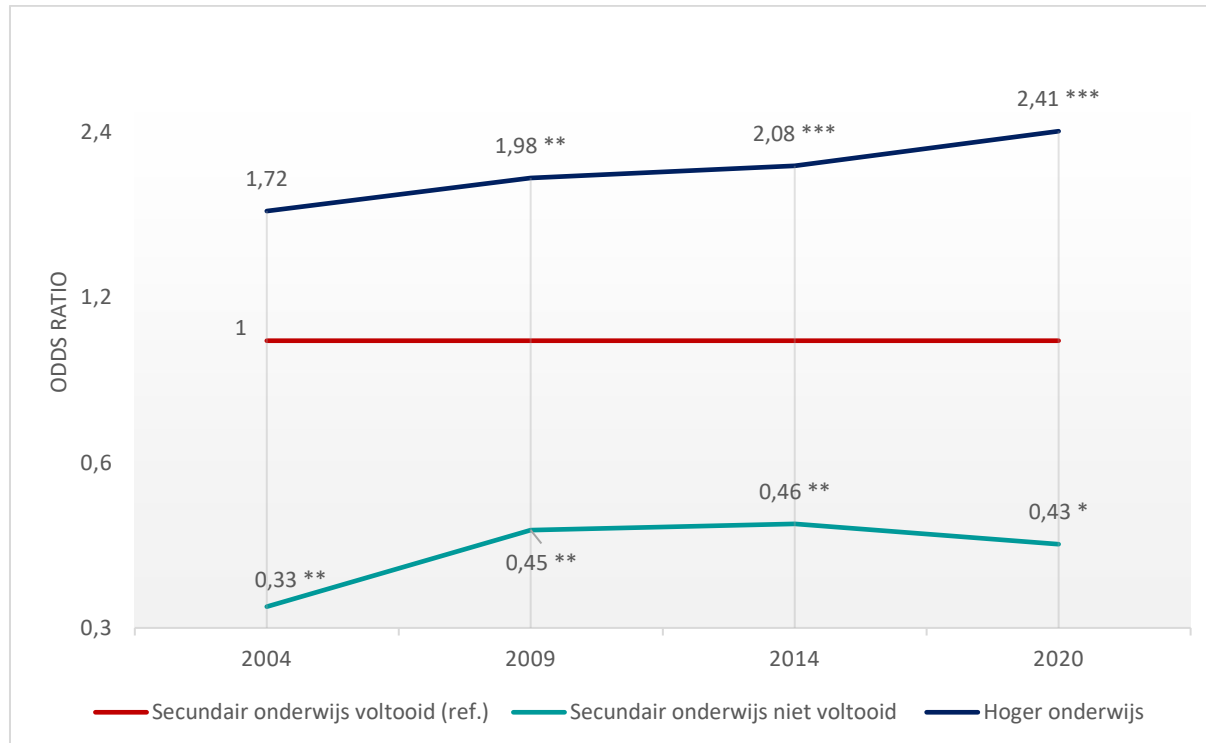
Evolutie van de opleidingskloof in concertbezoek

Een van de belangrijkste sociale kloven in onze samenleving bestaat er tussen mensen met een verschillend opleidingsniveau. Vorige Participatiesurveys wezen ook stevast op de lagere participatiegraad van laagopgeleiden bij concertbezoeken, met een nog grotere opleidingskloof bij de klassieke concerten. In dit laatste deel analyseren we daarom de onderwijskloof inzake concertbezoek over de verschillende meetmomenten. We doen dat op basis van logistische regressies per

meetmoment. Voor elk van de vier meetmomenten kijken we naar het effect van opleiding, gecontroleerd voor de effecten van geslacht en leeftijd. In deze analyses nemen we enkel de niet schoolgaande respondenten op en nemen we de personen met een diploma secundair onderwijs als referentiegroep. In figuren 3,4 en 5 geven we de odds ratio's voor opleiding voor elk van de meetmomenten weer en duiden we voor laagopgeleiden (secundair onderwijs niet voltooid) en hoogopgeleiden (hoger onderwijs) aan of de odds ratio significant verschillend is van 1. Met andere woorden, of de odds op concertbezoek hoger of lager is dan deze voor personen met een diploma secundair onderwijs.

Voor alle concertbezoeken samen zien we duidelijke kloven op basis van opleiding (figuur 3). De laagopgeleiden hebben over alle vier de meetmomenten een lagere odds dan de referentiegroep om al dan niet concerten te bezoeken. Dit verschil was het grootst in 2004, om dan zo goed als gelijk te blijven na een daling in het verschil in 2009. Voor de kloof middenopgeleiden en de hoogopgeleiden meten we in 2004 geen significant verschil. Hoewel het odds ratio duidelijk hoger ligt dan 1, is het cijfer niet statistisch significant verschillend van 1. Vanaf 2009 is er in de volgende edities van de survey wel steeds een statistisch significant opleidingskloof tussen deze twee groepen, en groeit deze kloof over de tijd. Waar de hoogopgeleiden in 2009 net geen dubbel zo hoge odds hadden om concerten te bezoeken (OR=1,98), is dit in 2020 al een meer dan dubbel zo hoge odds (OR=2,41).

Figuur 3: Deelname aan concerten volgens opleiding: odds ratio's (analyses per meetmoment; enkel niet schoolgaande: $n_{2004}=468$; $n_{2009}=794$; $n_{2014}=878$; $n_{2020}=436$)

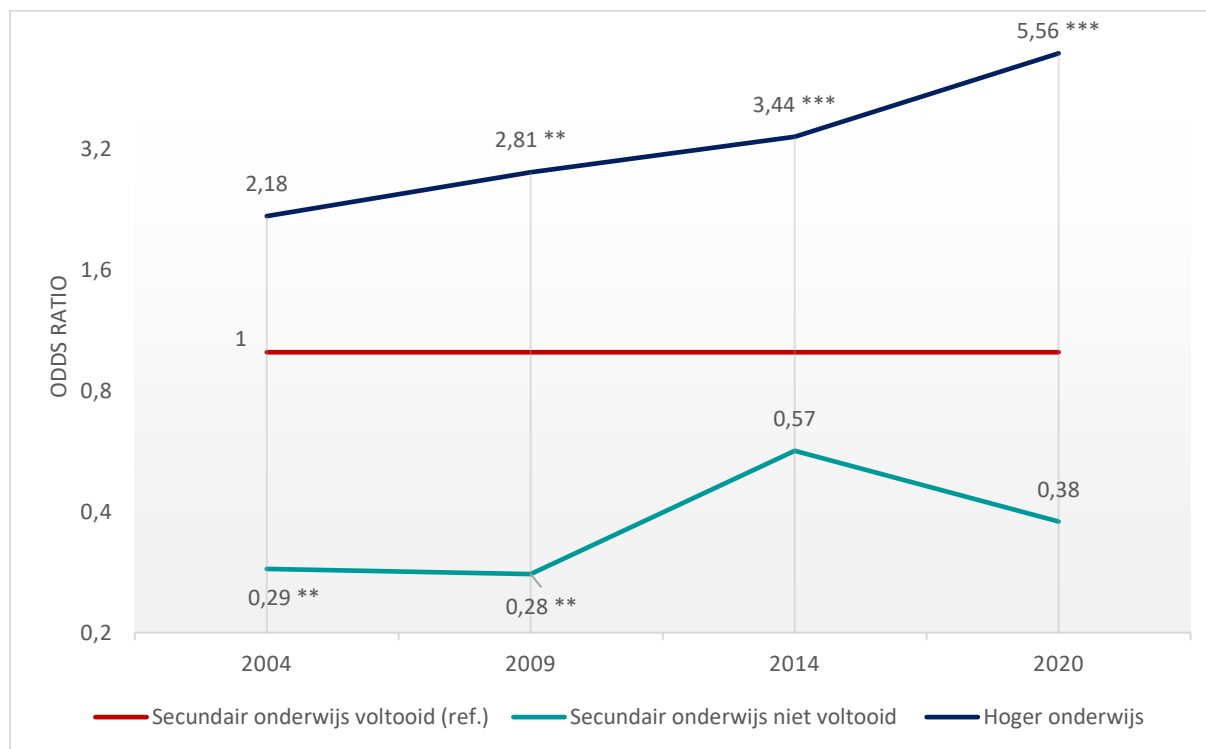

Significantie voor verschil t.a.v. referentiegroep : *** $p \leq 0,001$; ** $p \leq 0,01$; * $p \leq 0,05$

Bij de analyses hierboven maakten we reeds de opdeling tussen concerten met hedendaagse muziek en klassieke concerten. Ook hier bekijken we de opleidingskloof voor deze twee soorten concertbezoeken apart, om een specifiek beeld te kunnen schetsen.

Bij klassieke concerten heeft de opleidingskloof zich over de jaren heen duidelijk verplaatst (figuur 4). In 2004 en 2009 hadden de laagopgeleiden een meer dan drie keer zo lage odds dan de respondenten die hun secundair voltooiden om klassieke concerten te bezoeken. Deze kloof is echter niet meer significant verschillend vanaf 2014, en ook in 2020 is de opgemeten kloof niet significant verschillend. Het verschil tussen de secundair geschoolden en de hoogopgeleiden groeit daarentegen met de jaren. In 2004 was er nog geen statistisch significante opleidingskloof. Vanaf 2009 meten we deze wel op, en deze kloof werd breder naarmate de jaren verstreken. In 2020 meten we zelfs een 5,56 keer hogere odds op om naar klassieke concerten te gaan in vergelijking met secundair geschoolden.

Figuur 4: Deelname aan concerten met klassieke muziek volgens opleiding: odds ratio's (analyses per meetmoment; enkel niet schoolgaande: $n_{2004}=468$; $n_{2009}=794$; $n_{2014}=878$; $n_{2020}=436$)

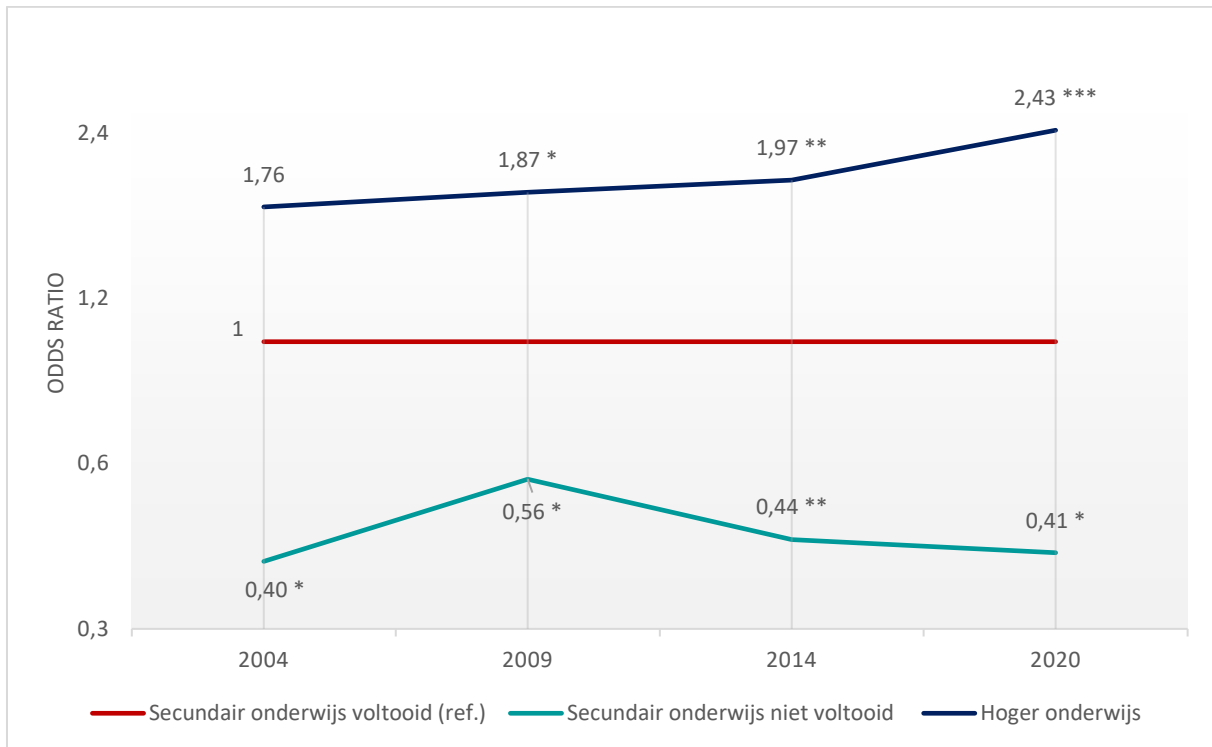

Significantie voor verschil t.a.v. referentiegroep : *** $p \leq 0,001$; ** $p \leq 0,01$; * $p \leq 0,05$

De opleidingskloof voor concerten met hedendaagse muziek lijkt in de figuur dezelfde tendens te volgen als de opleidingskloof van de klassieke concerten, maar met een smallere kloof en een doorgezette kloof tussen laagopgeleiden en secundair opgeleiden (figuur 5). De laagopgeleiden hebben in elke meting statistisch significant lagere odds dan de middenopgeleiden om concerten met hedendaagse muziek te bezoeken. Tussen 2004 en 2009 verkleint de kloof licht, gevolgd door een langzaam breder wordende kloof in de jaren die hierop volgden. De hoogopgeleiden hadden in 2004

geen hogere odds dan secundair geschoolden om naar concerten met hedendaagse muziek te gaan. In 2009 werd dit verschil wel statistisch significant met een odds ratio van 1,87. Deze kloof steeg in 2014 tot 1,97, en groeide dan nog aan in 2020 tot een odds ratio van 2,43. De hoogopgeleiden hebben dus bijna twee en half keer zo'n hoge odds om één van deze concerten te bezoeken dan middenopgeleiden.

Figuur 5: Deelname aan concerten met hedendaagse muziek volgens opleiding: odds ratio's (analyses per meetmoment; enkel niet schoolgaande: $n_{2004}= 468$; $n_{2009}= 794$; $n_{2014}= 878$; $n_{2020}= 436$)

*Significantie voor verschil t.a.v. referentiegroep : *** $p \leq 0,001$; ** $p \leq 0,01$; * $p \leq 0,05$*

Samenvatting

In deze Facts & Figures wordt het bezoeken van concerten apart behandeld voor klassieke concerten enerzijds, en concerten met hedendaagse muziek anderzijds. In zowel de vergelijking over de tijd, als in het multivariate model zien we dat er bij deze twee soorten concerten een andere dynamiek bestaat. De stijging van de participatiegraad en de socio-demografische en culturele verschillen in participatiegraden zijn anders.

Voor de participatiegraad van klassieke concerten meten we noch een stijging, noch een daling over de tijd. Ongeveer 10% van de Vlaamse bevolking bezocht een concert van dit type in 2020. Wel zien we een toename van het percentage van frequente bezoekers in 2020 ten opzichte van de editie in 2014. In het multivariaat model zien we ook een participatiegraad over de jaren die niet significant

verschilt met 2020. Verder is er een sterke positieve impact van een oudere leeftijd en een hoger opleidingsniveau, of student zijn, op de participatiegraad. Ook de participatie aan cultuur van ouders geeft een hogere waarschijnlijkheid om deze concerten te bezoeken. De jongste leeftijdscategorie (15 tot 25 jaar) heeft bovendien zeer lage odds om deze concerten te bezoeken.

De concerten met hedendaagse muziek, met genres van elektronisch over wereldmuziek tot schlager, hebben in tegenstelling tot de klassieke concerten een stijgende participatiegraad over de verschillende edities van de Participatiesurvey. De participatiegraad stijgt spectaculair van 12,2% in 2004 tot 26,9% in 2020. Opvallend hierbij is dat de groep van occasionele concertgangers niet stijgt over de jaren, terwijl het percentage frequente bezoekers stijgt van 7,4% in 2004 tot 19,1% in 2020. In de multivariate analyses wordt deze stijging bevestigd, gecontroleerd voor geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en de cultuurparticipatie van de ouders. Andere voorspellers van het bezoeken van deze concerten zijn ten eerste een hoger opleidingsniveau, terwijl studenten geen hogere odds hebben om deze concerten te bezoeken dan secundair geschoolden. Ten tweede bezoeken de twee oudste leeftijdsgroepen (65-plussers) minder vaak concerten met hedendaagse muziek. Ten derde voorspelt ook hier de cultuurparticipatie van de ouders, en dus de cultuursocialisatie binnen de gezinscontext, het bezoek aan deze concerten.

De opleidingskloof voor alle concertbezoeken samen toont een duidelijke evolutie over de vier edities. Ten eerste is er de kloof tussen hoogopgeleiden en middenopgeleiden. Deze was niet statistisch significant in 2004, maar wordt dat wel in 2009. In de jaren daarna groeit de kloof, totdat de hoogopgeleiden een 2,41 keer hogere odds hebben dan middenopgeleiden om concerten te bezoeken in 2020. De kloof tussen middenopgeleiden en laagopgeleiden blijft ongeveer gelijk over de vier edities, waarbij de middenopgeleiden een drie tot twee keer hogere odds hebben om concerten te bezoeken. Voor de klassieke concerten is er een ander verloop. Hier is de kloof tussen middenopgeleiden en laagopgeleiden statistisch significant in 2004 en 2009, maar daarna niet meer. De kloof tussen hoogopgeleiden en middenopgeleiden daarentegen was niet statistisch significant in 2004, maar wordt dit wel vanaf 2009, en groeit daarna tot een zeer hoog odds ratio van 5,56 in 2020. Deze laatste kloof zien we ook bij de concerten met hedendaagse muziek, maar daar topt de groeiende kloof in 2020 op een odds ratio van 2,43. Voor deze niet-klassieke concerten is de kloof tussen middenopgeleiden en laagopgeleiden duurzaam, met odds ratio's van 0,40 tot 0,56.